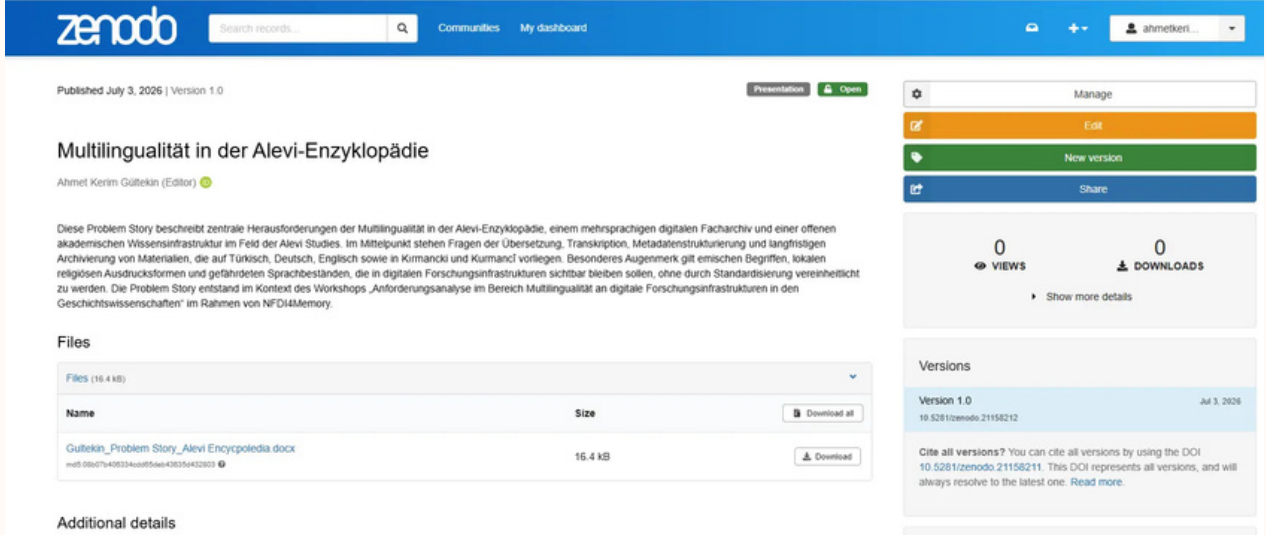

Alevi Ansiklopedisi'nin Çokdillilik Çalışması Zenodo'da Yayımlandı

Alevi Ansiklopedisi'nin çokdillilik, dijital arşivleme ve sözlü tarih alanındaki çalışmaları, Leipzig Üniversitesi ve NFDI4Memory çerçevesinde düzenlenen "Tarih Bilimleri İçin Dijital Araştırma Altyapılarında Çokdillilik Alanında İhtiyaç Analizi" workshopunda tartışıldı. Bu kapsamda hazırlanan Problem Story'nin Zenodo'da yayımlanması, Alevi bilgisinin Türkçe, Almanca, İngilizce, Kirmancki, Kurmancî ve yerel inanç terimleriyle çok dilli biçimde korunması ve erişilebilir kılınması açısından önemli bir katkı sunuyor.

Sayfa 4

Alevi Ansiklopedisi Açık Dersleri'nin İlk Kayıtları Berlin'de Tamamlandı

Alevi Ansiklopedisi'nin yeni eğitim platformu olarak hazırlanan Açık Ders Serisi'nin ilk kayıtları 11 ve 18 Temmuz 2026 tarihlerinde Berlin Cemevi'nde tamamlandı. Seri, Alevilik Çalışmaları alanındaki temel kavramları, tarihsel tartışmaları ve güncel araştırma başlıklarını akademik, erişilebilir ve çok dilli ders materyallerine dönüştürmeyi hedefliyor.

Sayfa 5

Alevi Ansiklopedisi, I. Uluslararası Alevilik Çalışmaları Kongresinde Tanıtıldı

Alevi Ansiklopedisi, 5-7 Haziran 2026 tarihlerinde Çorum'da düzenlenen I. Uluslararası Alevilik Çalışmaları Kongresi'nde tanıtıldı. Türkiye'de Alevilik Çalışmaları alanında düzenlenen bu geniş kapsamlı akademik buluşma, Ansiklopedi'nin kolektif bilgi üretimi, dijitalleşme, açık erişim ve çok dilli yayıncılık ilkelerini Türkiye'deki akademik kamuoyuyla paylaşması açısından önemli bir eşik oldu.

Sayfa 6

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Editorial Kurul'dan

Alevi Ansiklopedisi olarak 5. dönem içerik girişimizi 15 Temmuz 2026 tarihinde tamamlamış bulunuyoruz. Bu dönem, hem yayımlanan yeni ansiklopedi maddeleri hem de "Yol Önderlerinin Dilinden" video arşivine eklenen yeni kayıtlar bakımından dikkat çekici ve verimli bir yayın dönemi oldu. Katkı sunan tüm yazarlarımıza, video kayıtlarında bilgilerini ve hafızalarını bizimle paylaşan yol önderlerimize, editörlerimize, çevirmenlerimize, teknik ekibimize ve gönüllülerimize teşekkür ederiz.

Alevi Ansiklopedisi, kuruluşundan bu yana Alevilik bilgisini yalnızca derleyen bir dijital platform olmanın ötesinde; onu akademik standartlarla, çok dilli, açık erişimli, kolektif ve topluluk temelli bir bilgi üretim modeli içinde yeniden dolaşıma sokmayı amaçlıyor. Projenin temel vizyonu, Alevi topluluklarının kendi tarihleri, kavramları, ritüelleri, sözlü hafızaları ve kültürel mirasları üzerinde söz sahibi olduğu bir bilgi zemini kurmaktır. Bu anlamda Alevi Ansiklopedisi, dekolonyal bir yaklaşımla Alevilik bilgisinin dışarıdan tanımlanan, parçalı ya da tekil anlatılara indirgenen bir alan olmaktan çıkarılması; farklı Alevi sürelerinin, ocaklarının, dillerinin, hafıza biçimlerinin ve deneyimlerinin çoğul biçimde görünür kılınması için çalışmaktadır.

İlk yayın yılını geride bırakırken Ansiklopedi'nin ulaştığı kamusal ilgi de bu ihtiyacın büyüklüğünü göstermektedir. Bir yıllık yayın döneminde Alevi Ansiklopedisi **700 bini aşkın tekil ziyaretçiye, 2,5 milyonu aşan ziyarete ve 3,3 milyondan fazla sayfa görüntülenmesine ulaştı**. Bu veriler, Alevilik hakkında güvenilir, kaynaklı, erişilebilir ve çok dilli bilgiye duyulan ihtiyacın yalnızca akademik çevrelerle sınırlı olmadığını; Alevi toplulukları, genç kuşaklar, eğitimciler, araştırmacılar ve geniş kamuoyu tarafından da güçlü biçimde hissedildiğini ortaya koymaktadır.

Bu dönemin en önemli gelişmelerinden biri, Alevi Ansiklopedisi'nin üçüncü ana yayın hattı olarak hazırlanan **Alevi Ansiklopedisi Açık Dersleri: Alevilik Çalışmalarında Temel Konular, Kavramlar ve Güncel Tartışmalar** başlıklı video ders serisinin ilk kayıtlarının tamamlanması oldu. 11 ve 18 Temmuz 2026 tarihlerinde Berlin Cemevi'nde, CanoCan Films stüdyosunda gerçekleştirilen kayıtlar, Alevilik Çalışmaları alanında üretilen akademik bilginin öğrenciler, araştırmacılar ve geniş kamuoyu için sistematik, öğretilebilir ve uzun vadede arşivlenebilir bir forma kavuşması açısından önemli bir adım niteliği taşıyor. Açık Ders Serisi, Alevilik bilgisini yalnızca yazılı akademik yayınlarda değil, çok dilli dijital eğitim materyalleri aracılığıyla da erişilebilir kılmayı hedeflemektedir.

Alevi Ansiklopedisi'nin son dönemdeki akademik görünürlüğü de güçlenerek devam etti. Proje, London School of Economics'te düzenlenen **Kurdish Studies Conference** kapsamında Alevi Studies ile Kurdish Studies arasındaki kesişim alanlarını uluslararası bir akademik ortamda tartışmaya açtı. Burada Alevi Ansiklopedisi, yalnızca bir dijital yayın platformu olarak değil; kolektif bilgi üretimi, çok dillilik, açık erişim, sözlü hafıza, diaspora, Kürt Aleviliği/Raa Haqi ve yerel epistemolojiler gibi başlıklarda yeni akademik diyaloglar kuran bir bilgi ağı olarak temsil edildi. Ardından Çorum'da düzenlenen **I. Uluslararası Alevilik Çalışmaları Kongresi'nde** Ansiklopedi'nin Türkiye'deki ilk büyük uluslararası akademik etkinlikte tanıtılması, projenin Alevilik Çalışmaları alanındaki kurumsal görünürlüğünü daha da güçlendirdi. Bu iki etkinlik, Alevi Ansiklopedisi'nin üniversitelerle, akademik ağlarla ve uluslararası araştırma çevreleriyle kurduğu ilişkilerin giderek derinleştiğini göstermektedir.

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

5. dönem içerikleri, Alevi inanç dünyasının kozmolojik, teolojik, ritüel ve toplumsal boyutlarını birlikte düşünmeye imkân veren zengin bir çerçeve sunuyor. **Alevilikte Analık Kurumu, Su / Auwa / Aw, Melek-i Tavus, Cemaat / Cemaat Çekirni, Cem / Cevat, Ateş / Adır, Âdem** gibi maddeler, Alevi kozmolojisinin, ritüel düzeninin, toplumsal örgütlenmesinin ve sembolik evreninin farklı katmanlarını ele alıyor. Bu maddeler, Aleviliği yalnızca tarihsel ya da kurumsal bir başlık olarak değil; su, ateş, yaratılış, cemaat, insan, kadın bilgeliği, rızalık, ritüel birlik ve kutsal varlıklar etrafında örülen çok katmanlı bir inanç ve yaşam dünyası olarak kavramaya katkı sunuyor.

Bu yayın döneminin dikkat çekici yanlarından biri de “Yol Önderlerinin Dilinden” video arşivine eklenen yeni kayıtların çeşitliliğidir. Bu videolar, Aleviliğin sözlü gelenek içinde aktarılan bilgi biçimlerini, ritüel kavramlarını, ocak hafızasını, cem pratiğini, musahiplik, ikrar, görgü, delil, dem, sâkilik, analık, pirlık ve taliplik gibi temel kavramları yol önderlerinin kendi anlatımlarıyla kayıt altına alıyor. Böylece Ansiklopedi, yazılı maddelerle akademik ve ansiklopedik bilgiyi sunarken, video arşiviyle Aleviliğin yaşayan sözlü hafızasını doğrudan görünür kılıyor.

Bu dönemde video arşivi açısından özellikle önemli bir başka gelişme, Avrupa'daki Alevi diasporasının artık yalnızca talipler, kurum temsilcileri ya da üçüncü kuşak gençler üzerinden değil, Almanya'da doğmuş, çocukluğunu burada geçirmiş ya da uzun yıllardır Avrupa'da inanç hizmeti yürüten pirlar ve yol önderleri üzerinden de kayıt altına alınmaya başlanmasıdır. Altmış yılı aşan Avrupa Alevi diasporası, Aleviliğin ritüel, kurumsal ve toplumsal dünyasını derinden dönüştürmüştür. Bu süreçte yeni kuşak Aleviler yalnızca Aleviliği öğrenen değil, onu çok dilli, çok mekânlı ve diaspora koşullarında yeniden yaşayan, aktaran ve yorumlayan öznelere dönüşmüştür. **Almanca gerçekleştirilen ya da Almanca bağlam içinde derlenen video kayıtları, bu dönüşümün belgelenmesi bakımından son derece önemlidir.** Alevi Ansiklopedisi, Avrupa'da yetişmiş Alevi yol önderlerinin bilgisini, deneyimini ve dilsel dünyasını sistematik biçimde kayıt altına alan ilk girişimlerden biri olarak bu alanda öncü bir rol üstlenmektedir.

5. dönem video çalışmalarının bir diğer önemli özelliği, **Bektaşî dergâh geleneğinden katılımcılarla** kayıtların yapılmış olmasıdır. Bu kayıtlar, Alevi-Bektaşî dünyasının farklı süreklilikleri, kurumları ve otorite biçimleri arasındaki tarihsel ve güncel ilişkileri daha görünür kılmaktadır. Ocak, dergâh, taliplik, ikrar, dedegân ve babagan kolları gibi başlıklar, Alevi-Bektaşî geleneğinin kendi iç çoğulluğunu anlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Ansiklopedi bu yönüyle yalnızca tekil bir Alevilik anlatısı kurmamakta; aksine farklı tarihsel hatların, ritüel geleneklerin ve bilgi taşıyıcılarının seslerini bir araya getiren çoğul bir hafıza ve bilgi zemini oluşturmayı hedeflemektedir.

Önümüzdeki yayın dönemine ilişkin çağrımız da devam ediyor. **6. dönem içerik girişi 15 Ekim 2026 tarihinde yapılacaktır; bu dönem için yazı son teslim tarihi 15 Eylül 2026'dır.** Yazarlarımızı, araştırmacılarımızı, yol önderlerimizi, saha bilgisine sahip katkıcılarımızı ve gönüllülerimizi Alevi Ansiklopedisi'nin kolektif bilgi üretim sürecine katkı sunmaya davet ediyoruz.

Alevi Ansiklopedisi, önümüzdeki dönemde de Alevilik bilgisini akademik ölçütlerle, açık erişim ilkesiyle, çok dilli yayıncılıkla ve topluluk temelli bir sorumluluk anlayışıyla üretmeye devam edecektir. Bu çalışma, yalnızca bugünün okurları için değil; Alevi kültürel mirasının, sözlü hafızasının, ritüel bilgisinin ve akademik birikiminin gelecek kuşaklara aktarılması için sürdürülen kolektif bir çabadır.

Alevi Ansiklopedisi
Editöryal Kurul (2025-2026 Yayın Dönemi)

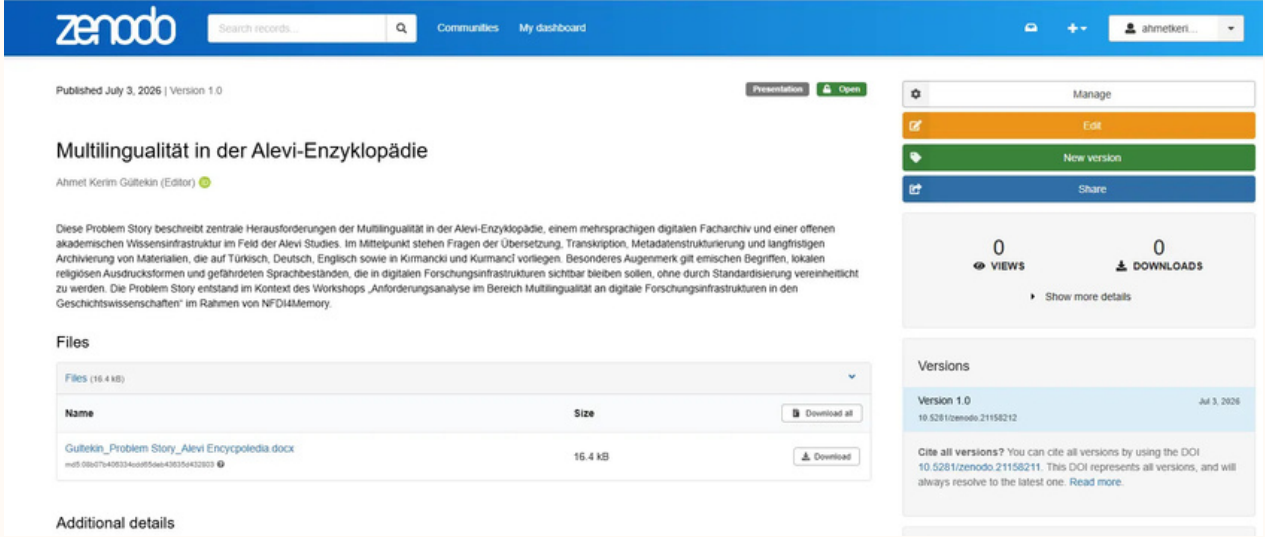

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Alevi Ansiklopedisi'nin Çokdillilik Çalışması Zenodo'da Yayımlandı

Dr. Ahmet Kerim Gültekin'in, Alevi Ansiklopedisi adına hazırladığı **“Multilingualität in der Alevi-Enzyklopädie”** başlıklı Problem Story, Zenodo'da yayımlandı.

Çalışma, 22 Nisan 2026 tarihinde Leipzig Üniversitesi ve NFDI4Memory çerçevesinde düzenlenen **“Tarih Bilimleri İçin Dijital Araştırma Altyapılarında Çokdillilik Alanında İhtiyaç Analizi”** başlıklı workshop kapsamında hazırlanmıştır.

Metinde Alevi Ansiklopedisi, çokdilli dijital bir uzmanlık arşivi ve Alevi çalışmaları alanında açık akademik bir bilgi platformu olarak ele alınmaktadır. Çalışma özellikle projenin dilsel, teknik ve arşivsel ihtiyaçlarına odaklanmakta; Alevi bilgisinin birden fazla dilde nasıl görünür, erişilebilir ve korunabilir kılınabileceği sorusunu tartışmaktadır.

Alevi Ansiklopedisi'ndeki materyallerin önemli bir bölümü Türkçedir. Bununla birlikte özellikle sözlü tarih görüşmelerinde Kırmancî, Kurmancî ve yerel inanç terimleri de önemli bir yer tutmaktadır. Kırmancî, hem tehlike altındaki bir dil olması hem de yerel inanç dünyalarıyla güçlü bağını sürdürmesi nedeniyle proje açısından özel bir öneme sahiptir.

Çalışmada çokdilliliğin yalnızca bir çeviri meselesi olmadığı vurgulanmaktadır. Transkripsiyon, metadata, arama sistemleri, kavram sözlükleri ve sözlü aktarımların uzun vadeli korunması bu meselenin temel boyutları arasında yer almaktadır. Birçok emik kavram, anlam kaybına uğramadan doğrudan Almancaya, İngilizceye ya da Türkçeye çevrilememektedir.

Bu katkı, dijital araştırma altyapılarının dilsel çeşitliliği tek biçimli hâle getirmek yerine görünür kılması gerektiğini göstermektedir. Alevi Ansiklopedisi için bu mesele özellikle önemlidir; çünkü proje akademik bilgi, topluluk temelli bilgi ve sözlü tarih materyallerini bir araya getirmektedir.

Problem Story, 3 Temmuz 2026 tarihinde Zenodo'da yayımlanmıştır.

Erişim: <https://zenodo.org/records/21158212>

Alevi Ansiklopedisi Açık Dersleri'nin İlk Kayıtları Berlin'de Tamamlandı

Alevi Ansiklopedisi'nin üçüncü ana yayın hattı olarak geliştirilen **Alevi Ansiklopedisi Açık Dersleri: Alevilik Çalışmalarında Temel Konular, Kavramlar ve Güncel Tartışmalar** başlıklı video ders serisinin ilk kayıtları Berlin'de tamamlandı.

Çekimler, **11 ve 18 Temmuz 2026** tarihlerinde **Alevitische Gemeinde Berlin e.V. / Berlin Cemevi** bünyesinde, **CanoCan Films** stüdyosunda gerçekleştirildi. Teknik yapım ve stüdyo süreci, yapımcı **Ekin Can Erol** tarafından yürütüldü.

Alevilik Çalışmaları için açık erişimli akademik ders platformu

Alevi Ansiklopedisi Açık Dersleri, Alevilik Çalışmaları alanında üretilen akademik bilginin üniversite öğrencilerine, araştırmacılara, eğitimcilere ve geniş kamuoyuna daha erişilebilir biçimde ulaştırılması amacıyla hazırlandı.

Son yıllarda Alevilik; tarih, antropoloji, sosyoloji, din çalışmaları, teoloji, siyaset bilimi, göç çalışmaları ve kültürel çalışmalar gibi farklı disiplinlerde giderek daha fazla ilgi gören uluslararası bir araştırma alanı hâline geldi. Ancak bu alandaki akademik bilgi çoğu zaman farklı diller, disiplinler ve yayın mecraları arasında dağınık biçimde bulunuyor.

Açık Ders Serisi, bu dağınık bilgiyi temel kavramlar, tarihsel bağlamlar ve güncel tartışmalar etrafında bir araya getirmeyi hedefliyor. Dersler, özellikle lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri için kullanılabilecek akademik öğretim materyalleri olarak tasarlandı. Bununla birlikte seri, Alevilik hakkında güvenilir ve anlaşılır bilgiye ulaşmak isteyen daha geniş bir izleyici kitlesine de hitap ediyor.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/duyuru/alevi-ansiklopedisi-acik-derslerinin-ilk-kayitlari-berlinde-tamamlandi/>

Alevi Ansiklopedisi, I. Uluslararası Alevîlik Çalışmaları Kongresinde Tanıtıldı

Alevi Ansiklopedisi, **5-7 Haziran 2026** tarihlerinde Çorum'da düzenlenen **I. Uluslararası Alevîlik Çalışmaları Kongresi**'ne katıldı. Türkiye'de Alevilik çalışmaları alanında düzenlenen bu geniş kapsamlı akademik buluşma, Alevi Ansiklopedisi açısından önemli bir eşik oldu. Kongre, Ansiklopedi'nin Türkiye'de katıldığı ilk büyük uluslararası akademik etkinlik olarak kayda geçti.

Kongrenin ilk gününde, 5 Haziran 2026 Cuma günü saat 13.00-14.15 arasında Salon 1'de düzenlenen ilk oturum, Alevilik çalışmalarında kolektif bilgi üretimi, arşivleme ve dijitalleşme başlıklarına ayrıldı. Doç. Dr. Cemal Salman'ın başkanlığını yaptığı oturumda Dr. Hayal Hanoğlu, **"Alevi Çalışmalarında Kolektif Bilgi Üretimi: Alevi Ansiklopedisi"** başlıklı sunumuyla Alevi Ansiklopedisi'ni tanıttı. Sunumda Ansiklopedi'nin kuruluş süreci, yayın ilkeleri, editoryal yapısı, bilimsel danışma ağı ve ilk faaliyet yılında öne çıkan çalışmalar ele alındı. Sunum, katılımcılardan büyük ilgi gördü.

Aynı oturumda, Alevilik bilgisinin arşivlenmesi ve dijital ortama aktarılması açısından önemli başka projeler de tartışıldı. Prof. Dr. Markus Dressler ve Dr. Hayal Hanoğlu, **"Alevi Arşivi: Anadolu'daki Alevi Topluluklarının Etno-Tarihi, 16.-20. Yüzyıllar"** başlıklı sunum yaptı. Doç. Dr. Nail Elhan, **"Alevi Dergiler Projesi: Süreli Yayınlar, Hafıza ve Modern Alevi Kimliğinin İnşası"** başlıklı çalışmayı sundu. Prof. Dr. Tuncay Bülbül ise **"Sırlanmış Sözden Açık Veriye: Alevilik-Bektaşilik Çalışmalarında Yeni Bir Paradigma Olarak Abdal Dijital Ekosistemi"** başlıklı sunumuyla dijital arşiv, açık veri ve yeni araştırma imkânları üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Bu yönüyle ilk oturum, Alevilik bilgisinin derlenmesi, korunması, sınıflandırılması, dijitalleştirilmesi ve kamusal dolaşıma açılması üzerine güçlü bir akademik çerçeve sundu. Oturumda ele alınan konular, Alevi Ansiklopedisi'nin temel yaklaşımıyla da doğrudan örtüştü. Alevilik bilgisinin matbu yayınlardan dijital arşivlere uzanan dönüşümü, yalnızca teknik bir aktarım süreci olarak değil; bilginin kimler tarafından üretildiği, nasıl sınıflandırıldığı, hangi kamusal alanlarda dolaşıma sokulduğu ve hangi akademik ölçütlerle erişilebilir kılındığı soruları etrafında tartışıldı.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için; www.aleviansiklopedisi.com/duyuru/alevi-ansiklopedisi-i-uluslararasi-alevilik-calismalari-kongresinde-tanitildi-5-7-haziran-2026-corum-turkiye/

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Alevi Ansiklopedisi LSE Kurdish Studies Konferansı'nda: Kesişen Alanlar, Ortak Sorular ve Yeni Akademik Diyaloglar

Alevi Ansiklopedisi, London School of Economics'te düzenlenen Kurdish Studies Conference kapsamında Alevi Studies ile Kurdish Studies arasındaki kesişim alanlarını uluslararası akademik bir ortamda tartışmaya açtı. Konferansta açılan tanıtım standı ve özel panel aracılığıyla Ansiklopedi, Alevilik bilgisinin çok dilli, açık erişimli ve kolektif biçimde üretilmesine dayanan yaklaşımını uluslararası araştırmacılarla paylaştı. Etkinlik, özellikle Kürt Aleviliği/Raa Haqi, kutsal mekânlar, toplumsal cinsiyet, yerel epistemolojiler ve dijital ansiklopediler bağlamında yeni akademik diyaloglara zemin hazırladı.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

www.aleviansiklopedisi.com/duyuru/alevi-ansiklopedisi-lse-kurdish-studies-konferansinda-kesisen-alanlar-ortak-sorular-ve-yeni-akademik-diyaloglar

Alevi Dijital Arşivleri ve Epistemik Özerklik: Alevilik Bilgisinin Kurumsal, Akademik ve Dijital Dönüşümü

Bu yazı, Alevilik bilgisinin matbu yayınlardan dijital arşivlere uzanan dönüşümünü epistemik özerklik, kolektif hafıza ve kültürel miras bağlamında ele alıyor. Alevi dijital arşivleri, yalnızca teknik bir koruma ve erişim meselesi olarak değil; Alevi toplumunun kendi sözünü, kavramlarını, hafızasını ve bilgi üretim biçimlerini dijital çağda geleceğe taşıma imkânı olarak değerlendiriliyor. Yazı, Alevi Ansiklopedisi'ni diğer Alevi kültürel miras ve dijital arşiv girişimleriyle birlikte düşünerek, bu yeni alanın kurumsal ve akademik önemini tartışmaya açıyor.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

www.aleviansiklopedisi.com/alevi-dijital-arsivleri-ve-epistemik-ozerklik-alevilik-bilgisinin-kurumsal-akademik-ve-dijital-donusumu

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Adem / Adam - Erdal Gezik

Adem ya da Adam, Raa Haqi yaratılış anlatılarında ilk insan, insanlığın atası ve Cebrail'in musahibi olarak konumlandırılan figürdür. Bu anlatıya göre Adem'in yaratılışı yalnızca insanın başlangıcını değil, aynı zamanda evrendeki ikilik, denge, musahiblik, beden, can, toprak ve ölüm arasındaki kozmolojik ilişkiyi de açıklamaktadır. Adem'in bedeni topraktan alınan bir parçayla yaratılmıştır; ölüm ise bu toprağın yeniden yerine iade edilmesi, yani insanın varlık borcunu geri vermesi olarak yorumlanmaktadır. Raa Haqi sözlü geleneğinde Adem, Hava, Naciye, Şit/Naci ve Melekî Tawûs etrafında gelişen yaratılış anlatısı, Alevi-Bektaşî yazılı geleneğindeki bazı yaratılış anlatılarıyla temas etmekle birlikte, özellikle Cebrail'in merkezi rolü, Melekî Tawûs figürü ve "yetmiş üçüncü millet" fikri bakımından özgün bir kozmolojik çerçeve sunmaktadır. Bu anlatıda Raa Haq topluluğu, Adem ile Hava'dan türeyen yetmiş iki millettten ayrı olarak, Adem ile Naciye'den doğan Şit/Naci hattı üzerinden "Güruhu Naci" ya da "yetmiş üçüncü fırka/millet" olarak tanımlanmaktadır.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/madde-x/adem-adam-9616/>

Alevilikte Analık Kurumu - Sönmez Alvanoğlu Yolcu

Alevi inanç sistemi içerisinde analık kurumu, geleneksel ve toplumsal yapının önemli bileşenlerinden biri olarak varlık göstermektedir. Analık kurumu, inançsal ve kültürel pratiklerin aktarımında ve özellikle kadınların inanç alanındaki temsiliyeti bakımından önemli işlevler üstlenmektedir. Bununla birlikte, dedelik kurumu kadar görünür olmayan bu yapı, özellikle kentleşme ve toplumsal dönüşüm süreçleriyle birlikte görece zayıflamıştır. Bu maddede analık kurumu, tarihsel gelişimi, inanç ve Alevi ritüelleri içerisindeki konumu, toplumsal işlevleri ve özellikle modernleşme, kentleşme ve göç süreçleri karşısında geçirdiği dönüşüm çerçevesinde ele alınmaktadır.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/madde-x/alevilikte-analik-kurumu-9762/>

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Adır / Ağır (Ateş) - Erdal Gezik

Adır ya da Ağır, Kırmancı/Kurmancı Alevi inanç dilinde ateş anlamına gelmektedir. Raa Haqi inanç dünyasında ateş, yalnızca doğal bir unsur değil, Haq'ın Ali aracılığıyla insana bahsettiği kutsal bir emanet olarak görülmektedir. Yıldırım, Ali'nin Zülfikar'ının yeryüzündeki tezahürlerinden biri olarak yorumlanmakta; ateş de bu kutsal güçle ilişkilendirilmektedir. Bu nedenle ateş günlük yaşamda saygı gösterilen, kirletilmemesi ve gereksiz yere söndürülmemesi gereken bir varlık olarak kabul edilmektedir. Ateş aynı zamanda Melek-i Tavus'un yaratıldığı unsurlardan biri olması bakımından da önemlidir. Bu yönüyle insanın içinde dinginleşmeyen, sınanması ve denetlenmesi gereken nefis gücünün sembolü olarak da yorumlanmaktadır.

Yeni maddeleri ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/madde-x/adir-agir-ates-9638/>

Hacı Bektaş Veli Dergahı... Baba Sedat Bican

Baba Sedat Bican, Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik tarihine dair özlü bir çerçeve sunduktan sonra, Bektaş geleneğindeki Dedegân ve Babagân kolları hakkında tarihsel ve güncel bilgiler paylaşmaktadır. Konuşmada, Anadolu'daki bağımsız Alevi Ocakları ile Bektaş Dergâhı arasındaki ilişkiler; dergâha bağlı talip toplulukları, icazetnamelerin verilme biçimleri ve bu süreçlere eşlik eden ritüel uygulamalar üzerinden açıklanmaktadır.

Yeni maddeleri, videoları ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/pir-ana-kayit/haci-bektasi-veli-dergahi-dedegan-ve-babagan-kollari-talipler-dergaha-ikrar-9652/>

Alevilikte Kirvelik ve Musahiplik Pir Hasan Aygün

Pir Hasan Aygün bu videoda, Alevi toplumsal ve inançsal düzeninde önemli yer tutan "kirvelik" ve "musahiplik" kavramlarını açıklamaktadır. Çorum bölgesi Alevi geleneklerine özgü uygulamaları görünür kılmak bakımından değerli olan bu anlatı, aynı zamanda Dersim Alevi geleneğiyle kimi farklılıklara da işaret etmektedir.

Yeni maddeleri, videoları ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/pir-ana-kayit/alevilikte-kirvelik-ve-musahiplik-9712/>

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Jiare ve Xızır: Raa Haqi'de Kutsal Mekânlar

Pir Müslüm Aktar

Bu videoda Pir Müslüm Aktar, Dersim Aleviliğinde, yani Raa Haqi inanç dünyasında jiareler üzerine konuşmaktadır. Jiareler kutsal mekânlardır. Türkçede çoğu zaman “ziyaret” olarak adlandırılmaktadır. Raa Haqi içinde dağlar, göller, nehirler, kaynaklar, ağaçlar, kayalar, mağaralar, mezarlar ve yabani hayvanlar gibi pek çok farklı yer ve varlık kutsal kabul edilebilmektedir. Bu mekânlar yalnızca güzel doğa alanları değildir. Manevi bir anlam taşımaktadır. İnsanları Hak ile, atalarla, Ocaklarla ve Dersim'in tarihiyle ilişkilendirmektedir.

Not: Bu kayıt Almanca çekilmiştir.

Yeni maddeleri, videoları ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/pir-ana-kayit/jiare-ve-xizir-raa-haqide-kutsal-mekanlar-9700/>

Alevilikte Devriye: Ölüm ve “devri daim olsun”

Pir Ecevit Emre

Bu videoda Pir Ecevit Emre, Alevilikte önemli bir kavram olan devriye üzerine konuşmaktadır. Anlatıda ölüm, yaşam ve dönüşüm birlikte ele alınmaktadır. Alevilikte ölüm yalnızca bir son olarak görülmez. Can yoluna devam eder. Görünen dünya, yani zahir, ile görünmeyen dünya, yani batın, arasında devrini sürdürür. Evrendeki her şey hareket hâlinindedir. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, taşlar ve bütün varlıklar bu dönüşümün parçasıdır. Pir Ecevit Emre bu anlayışı gülbenkler, deyişler ve Alevi yolundan örneklerle açıklamaktadır.

Not: Bu kayıt Almanca çekilmiştir.

Yeni maddeleri, videoları ve devamını okumak için;

<https://www.aleviansiklopedisi.com/pir-ana-kayit/alevilikte-devriye-olum-ve-devri-daim-olsun-9688/>

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Aylık Bülten

Sayı: 7 - Ağustos 2026

Pirler Analar Çalıştayı

05 – 06 Eylül 2026 Cumartesi-Pazar

5 Eylül 2026 Cumartesi

Panel 1:

Alevi Ansiklopedisi: Binbir sürekli Aleviliğin Dijital Sesi

- Dr Hayal Hanoğlu
- Erkan Çanakçı
- Dr Sönmez Alvanoğlu Yolcu
- Dr Ozan Doğan
- Doç. Dr. İhsan Koluçak

Panel 2:

- ***Alevi Çalışmalarında Kolektif Bilgi Üretimi: Alevi Ansiklopedisi***
Dr Ahmet Kerim Gultekin, Leipzig, Almanya – Online
- ***Alevi Bektaşî Dijital Arşivi***
Doc Dr Ayfer Karakaya, William & Mary Üniversitesi, ABD – Online
- ***Alevi Arşivi: Anadolu'daki Alevi topluluklarının Etno-tarihi, 16.- 20. yüzyıllar***
Prof Dr Markus Dressler, Leipzig Üniversitesi, Almanya
Dr Hayal Hanoglu, Saksonya Bilimler Akademisi, Leipzig, Almanya

Panel 3:

- ***Sürek ve Süreklilik: Yola rehberlik ve sorumluluklar***
Pirler & Analar

6 Eylül 2026 Pazar

Pirler & Analar Oturumu 1 – Kapalı Oturum
Alevi Ansiklopedisi ve Yol rehberlerinin dilinden Alevilik

Katılımcılar: Pirler & Analar ve Akademisyenler

Pirler & Analar Oturumu 2 – Kapalı oturum
Aleviliği gelecek kuşaklara nasıl aktarmalıyız?

Katılımcılar: Pirler & Analar ve Akademisyenler

ALEVİ ANSİKLOPEDİSİ

Sosyal Medya Hesaplarımızdan
Bizi Takip Edin!

/Aleviansiklopedisi